

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





N:r 49.

Stockholm den 5 December 1912

5:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{4}$ år . . kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år . . kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 3: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgifvare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	--	--	--

Några intryck från konferensen i Bryssel för bekämpande af den hvita slafhandeln.

I.

"Die ganze Sache wird in's Wasser fallen!" Med dessa ord hälsade mig major Wagener, den tyska nationalkommitténs duktige sekreterare, då vi vid tiotiden på morgonen den 21 oktober träffades i "festsalen" på hotell Ravenstein, den lokal, där, enligt meddelande från belgiska kommitterade, konferensen skulle öppnas och förhandlingarna hållas. Jag uppfattade genast anledningen till den dystra profetian; måhända orsakades den i första hand af det ruskiga höstvädret, den gråkalla dimma, som hela morgonen hvilat öfver Belgiens vackra hufvudstad och nu började upplösa sig i ett iskallt duggregn, men helt visst framkallades den vemodiga stämningen i lika hög grad af den allt annat än "festliga" lokal, i hvilken vi befunno oss. Hotell Ravenstein är visserligen beläget i hjärtat af Bryssel, i närheten af den ståtliga Place Royale, och byggnaden, uppförd i renässans och prydd med en af den vackraste murgröna omslingrad portal, bär spår af en svunnen glansperiod. Men under årens lopp har det säkerligen på sin tid praktfulla hotellet fått förfalla och har nu urartat till ett andra eller tredje klassens tillhåll för resande. Den anblick, som mötte konferensdeltagarna, då de ofvannämnda morgon samlades på den utsatta mötesplatsen, var allt

annat än tilltalande. En trång, smutsig gård, där några tvättkläder af högst tvivelaktig hvithet voro upphängda på tork i höstdimman och där sopor och affall obesväradt blifvit kringströdda; på trappan till portvaktarbostaden de föga inbjudande resterna från en påtagligen nyss förtärd frukost, i ett hörn några höns i systerlig endräkt — sådan var den patriarkaliskt idylliska tafla, som upprullades för blicken. Och stämningsbilden förhöjdes ännu mera genom den smutsiga portvaktarfrun, som med sopredskapen i hand trädde ut på trappan, färdig att börja sina morgonssylor. På min tvekande fråga huruvida detta verkligen vore den lokal, där konferensen skulle hållas, visade hon, utan att spilla ett enda ord, med kvasten mot en mörk vrå af gården, hvarifrån en trappa ledde ned till hotellets "högtidssal". Man var verkligen glad att få försvinna i underjorden, innan tordsopningen däruppe hunnit att taga sin början!

Och där stodo vi nu, major Wagener och jag, i den sal, där vi under fyra dagar skulle komma att vistas de flesta af dagens timmar, sysselsatta med allvarligt, ansträngande arbete. Vi voro de första på platsen och hade godt tillfälle att granska konferenslokalen, som äfven den helt visst en gång sett bättre da-

gar. Nu bar den emellertid spår af förfall, verkade liten och mörk och gjorde ett dystert, föga tilltalande intryck. Bordet med den traditionella gröna duken uppe på estraden, och nedanför denna ett rankigt bord för pressens representanter — se där det enda, som vittnade om de stundande mötesdagarna. Hur bortskämda voro icke vi delegerade från föregående tillfällen, då vi på liknande sätt varit samlade, — bortskämda af vänlighet och gästfrihet, som på det mest storartade sätt gjort sig gällande! Minnet af kongresserna och konferenserna i London, Frankfurt a/M., Zürich, Paris och Wien framstod nu i det skimmer, som så gärna förlänas det förflutna gentemot det närvarandes gråkalla verklighet — för att nu inte tala om kongressen i Madrid 1910, där hela befolkningen, från konungen till den lägst stående af hans undersåtar, täflade i hedersbetygelser mot de främmande gästerna och där sammanträdena höllos i justitiedepartementets praktfulla sal, som var prydd med de olika nationernas flaggor. Mot denna bakgrund bildade hotellet Ravensteins konferenslokal en bedröflig kontrast. Emellertid försökte jag så godt jag kunde att trösta min kollega; jag påminde honom om det bekanta ordspråket: "Mit Vielem hält man Haus und mit Wenigem kommt man auch aus", och jag bad honom att inte af de bristfälliga anordningarna förhastadt sluta sig till ett kommande fiasko för konferensen. Men det var som att tala i luften; den gamle krigaren skakade dystert på hufvudet och upprepade sitt melankoliska "Das Ganze wird in's Wasser fallen!"

Så småningom började emellertid salen att fyllas af delegerade, och åsynen af kända och värderade personer, med hvilka man i årtal varit van att samarbeta, skingrade på ett förunderligt sätt den föregående misstämningen. Man återsåg vänner och bekanta från liknande tillfällen och kände med glädje igen dem, trots det att en och annan kanske åldrats något sedan man sist träffats. Men hvad som åren ej tycktes ha fått afkyla, det var det varma intresset, glädjen att få stå kvar i de stridandes led, då det gäller att bekämpa ett af vår tids största onda. Där syntes M:me de Schlumberger, känd från rösträttkongressen här i fjol; M:me Avril de S:te Croix, som på den likaledes förlidit år af Svenska Kvinnornas Nationalförbund sammankallade kongressen gaf en svensk åhörarekets prof på sin eminenta förmåga som talarinna; där skymtade man Mr Cootes vackra hvita hufvud, M. de Meurons, den schweiziska federationsafdelningens ordförande, resliga gestalt, och många, många fler, som utrymmet här nekar mig att nämna. Hvad mr Cootes beträffar var det ej utan att han från ett och annat håll fick uppbära lindriga förebräelser för att han, som i egenskap af den internationella byråns i London sekreterare ägde att föreslå platsen för konferensens hållande, med sitt val just fallit på Bryssel. Men han visste att ge besked. På min fråga hvarför vi egentligen skulle samlas i detta land, där, så vidt man hittills visste, hvarken regeringen eller nationen

visat det ringaste prof på intresse för den hvita slafhandelns bekämpande, svarade han på sitt vanliga öfvertygande sätt: "Men detta är just orsaken hvarför vi äro här! Vi måste rycka upp dem (we want to stir them up), och jag är säker om att vi skola lyckas." Hvilken optimist, trots de fyllda 70 åren! Det var nog mången som i likhet med mig ställde sig något skeptisk beträffande vår förmåga att "stir up" det belgiska folket och dess myndigheter.

Emellertid hade våra belgiska värdar samlats uppe på estraden och intagit sina platser vid bordet med den gröna duken. Konferensens ordförande, M. de Bavay, "Conseiller honoraire" vid Belgiens kassationsdomstol, en sympatisk gammal man med silfverhvit hår och skägg, gaf med ett klubbslag till kända förhandlingarnas början och öfverlämnade ordet åt konferensens hedersordförande, belgiske justitieministern H. Carton de Wiart. Ministern, en ännu ung man med behagligt yttre, uppläste från papperet sitt tal, något som sällan brukar förekomma på konferenserna mot den hvita slafhandeln och som gaf ett visst intryck af att talaren ej var så särskildt inne i den sak, hvarom här var fråga. Efter några allmänna fraser om de skändligheter, som genom den hvita slafhandelns bevisliga förekomst blottats för den civiliserade världens förvånade blickar, gaf talaren den både glädjande och öfverraskande upplysningen att den belgiska regeringen, som "varmt intresserar sig för arbetet mot den hvita slafhandeln", både i ekonomiskt afseende och på annat sätt "kraftigt understödjer den belgiska nationalkommittén i dess verksamhet". Denna upplysning kom som en verklig öfverraskning, då man hittills aldrig haft det ringaste synliga bevis på Belgiens intresse i denna fråga. Till sist gjordes ett slags ursäkt för att man vågat inbjuda så många "illustra" personer att samlas i en så anspråkslös lokal. Detta berodde på att man i Belgien — ett land sönderslitet af politiska och religiösa tvistigheter —, då det gällde konferenser af hvad slag det vara må, måste låta sig angeläget vara att anskaffa en samlingsplats af fullkomligt neutral karaktär. (Här var det nog mången som i sitt stilla sinne undrade huruvida inte en hotellsal med mindre ruskigt utseende kunnat anses lika neutral som den, i hvilken vi befunno oss!)

Innan jag nu går att meddela några intryck från konferensen, torde det vara skäl i att lämna en orienterande upplysning om dess syfte.

Alltsedan det sorgliga faktum, som man brukar kalla den hvita slafhandeln, blifvit till sin art och sina verkningar till fullo känt inom den civiliserade världen, kan man såsom en viktig gren af arbetet mot den hemska trafiken beteckna de kongresser, som med vissa mellanrum hållits i olika länder för att bereda medlemmarna i den internationella organisationen tillfälle att gemensamt öfverlägga om åtgärder till det ondas bekämpande. Sådana kongresser hafva hållits i London 1899; Frankfurt a/M. 1902; Paris 1906 och Madrid 1910. Året innan en kongress skall hållas

samlas nationalkommittéerna till en konferens, som har till uppgift att bestämma hvilka frågor som skola bli föremål för öfverläggning vid den stundande kongressen. Så kunna nämnas konferenserna i Amsterdam 1901; Zürich 1904; Wien 1909 och nu i Bryssel 1912.

Konferensen har närmast karaktären af en riksdag. Hvarje nationalkommitté, som så önskar, äger rätt att "väcka motion", d. v. s. ge förslag på någon fråga, som kan anses lämplig att diskuteras på kongressen. "Motionären" försvarar naturligtvis själf sin motion eller inleder med andra ord diskussionen rörande förslagets lämplighet eller olämplighet, hvarefter omröstning företages. Somliga frågor antagas eller förkastas utan debatt, alldeles som det tillgår vid riksdagar. Konferensen, som ju endast har att förbereda kongressens öfverläggningsämnen, äger ej att fatta några resolutioner.

Clara Wahlström.

Slöjdundervisningen vid våra folkskolor.

Min artikel i Dagny den 31 okt. med ofvanstående rubrik har af några folkskollärarinnor tagits illa upp. Från detta håll hade jag icke tänkt mig något angrepp, eftersom jag ej sagt något annat om dem än att de med en god utbildning böra bli idealiska slöjdlärarinnor på det lägre och mellanstadiet.

Hvad Stockholms seminarium angår, så har, icke annat än jag kan förstå, lärarinnans skicklighet och undervisningsförmåga äfven betviflats af rektor, då han bad om sakkunnig inspektion. Och det är ju icke uteslutande mot detta seminarium som man kan ha anmärkningar i afseende på den kvinnliga slöjdundervisningen.

De lärarinnor, som haft seminarieadjunkten fröken H. Sidner till slöjdlärlarinna, kunna ju vara glada åt sin goda utbildning i detta ämne, men det, att ett seminarium en gång haft en duglig lärlarinna, är väl ingen säkerhet för att alla seminariers slöjdlärarinnor i alla tider äro och förblifva utmärkta. När man skall fatta ett beslut om en sak, som skall äga giltighet mer än ett eller ett par år, måste man naturligtvis tänka sig in i icke bara hur det är ställt nu, utan också i hur det kommer att bli. Hvarje år tillsättas nya folkskollärarinnor, som icke haft seminarieadjunkten fröken H. Sidner till slöjdlärlarinna, och det är nödvändigt att göra sig försäkrad om att dessa få en fullt tillfredsställande slöjduitbildning, om folkskollärarinnorna skola sköta undervisningen i detta ämne. Och jag ser ännu ingen bättre lösning än att tillsätta en fullt sakkunnig slöjdinspektris för folk- och småskoleseminarierna.

Att en sådan inspektion kommer att hälsas med glädje af slöjdlärarinnorna är jag förvissad om, då

jag af egen erfarenhet vet hur svårt det är att arbeta, då man mötes af oförstående och saknar det stöd, som en sakkunnig inspektion gifver. Med hvilken glädje går man däremot icke till ett arbete, som förstås och värderas.

"Flere folkskollärarinnor", ha Ni tänkt på t. ex. hvad Edra manliga kamrater måste genomgå för att anses skickliga att undervisa i träslöjd? Se här hvad som kräves af dem:

Kl. III och II hvardera 3 t.; kl. I 4 t. i veckan.

Vid undervisningen har Näasmetoden blifvit följd och Näas' nyaste modellserie blifvit använd.

Under läsåret ha 670 arbeten blifvit utförda, däraf i kl. III 91 arbeten, eller i medeltal 4, i kl. II 156 arbeten, eller i medeltal 6, och i kl. I 393 arbeten, eller i medeltal 15. Därjämte ha alla eleverna i kl. III komponerat, angifvit arbetsordning till och utfört en s. k. extramodell, lämplig att införa i stället för någon Näasmodell. I klass I ha ritning och slöjd på det sätt kombinerats, att eleverna först efter lärarens teckning å svarta taflan fått rita modellerna. Under hela läsåret har en elev ur kl. III eller IV närvarit och ledd öfningsskolans gossar i slöjd under lärarens öfverinseende.

Dessutom genomgå ju lärarna fortbildningskurser vid Näas.

Var god och jämför detta med redogörelsen för den kvinnliga slöjden vid ett annat seminarium.

Första klassen. Sömnad: ljusstaksmatta, dammhandduk, smörgåsväska, sypåse, allt med enklare märkning. Stickning: kaffelapp (tvättvante) och ett par strumpor. Fyllnadsarbeten: dukar och förkläden med opphämtasöm och delsbosöm.

Andra klassen. Förkläde och daglinne med maskinsöm, märkning, trådknappar, tillklippning och mönsterritning. Fyllnadsarbete: hvitbroderi samt dukar med plattsöm i färger.

Tredje klassen. Proflopp med fällar, hålsömmar och märkning af olika slag; lappning och stoppning. Ett par kalsonger med mönsterritning och tillklippning. Måttagning och mönsterritning för klädsömnad.

Detta anses för fullt tillräckligt då det gäller den kvinnliga slöjden. Läs och begrunda och kom sedan och tala om den utmärkta utbildningen i kvinnlig slöjd vid våra seminarier.

Hvad de naturliga anlagen angår, så är jag säker på att männens anlag för att sköta yxa, såg och fil äro lika stora som kvinnornas för att sköta nålen. Och resonnerar man som "flere slöjdlärarinnor" om slöjdundervisningen, kan man med lika stort skäl resonnera så: läsa, skriva och räkna, det kunna vi alla, hvad ska vid då med seminarier?

Hild Sjöberg.

Annonsera i DAGNY!

Från världens rösträttsfält.

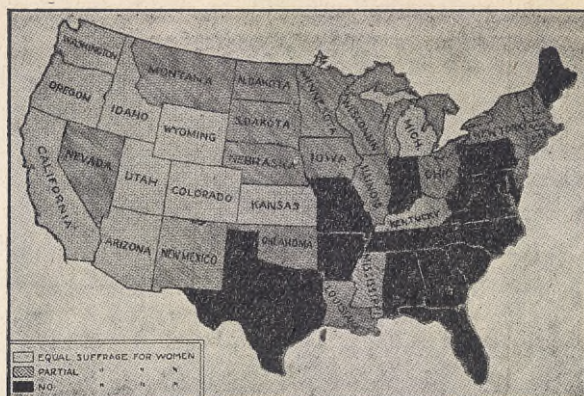
Louisiana har röstat emot det tillägg till konstitutionen, som föreslog att göra kvinnor valbara till fattigvårdsstyrelser och skolråd. Hvilket visar att konservatismen har svårt att fara hädan i somliga delar af vårt land", meddelar Women's Journal i sitt sista nummer, men kommenterar icke sakförhållandet på minsta sätt. Något som också torde vara riktigtast, ty när en fråga blifvit aktuell, som frågan om kvinnornas medborgarrätt nu är det, och när detaljer däraf ständigt förekomma på samhällenas dagordningar, kommenterar man icke längre voteringarna, man konstaterar blott för saken med glädje, emot densamma med lugn och visshet om att framgång kommer.

Däremot relaterar Alice Stone Blackwell rätt utförligt de omständigheter som göra att alla suffragister i Förenta Staterna just nu särskildt tänka på Michigan, hvars kvinnor trots en majoritet af 5,000 röster på grund af ett tekniskt oriktigt förfaringssätt vid omröstningen i en del af staten synes kunna förlora sin så nyss vunna rösträtt. Ett telegram från Michigan till Women's Journal förklarar saken sålunda: "Vi ha vunnit med 5,000 rösters majoritet. Rättegång dock nödvändig för att bibehålla segern. Valblanketterna ej fullt riktiga i fem grekskap. 12:te november 1912."

"Det är stor skam, att Michigans kvinnor möjligen skola berövas frukten af sin med svårighet förvärfvade seger, och vi hoppas att det icke skall hända. Men skulle så ske, kommer frågan blott att åter utställas till omröstning och vinner nästa gång", slutar Alice Stone Blackwell med det fullkomliga lugnet hos den, som är viss i sin sak.

Och vi, andra länders suffragister, hoppas med de amerikanska kvinnorna att Michigan icke ens för tillfället må mista sin nyvunna frihet. För det första var det i och för sig ståtligt och glädjande, att 4 stater af 5 den 5 november hemförde segern, för det andra väljer Michigan 15 elektorer till presidentvalet, 2 stycken mera än Kalifornien och 3 stycken mera än Kansas, och bringar upp antalet af de elektorer, som väljes från de 10 fria staterna från 17 år 1908 till 70 år 1912, och för det tredje är Michigan den första af de östra staterna att ge sina kvinnor frihet. Att Wisconsin skulle förloras var redan bekant den 6 november; de stora bryggeriintressena där arbetade emot, och det är ett rätt anseeligt hopp mellan Michigan och Kansas.

Denna sistnämnda stat, Arizona och Oregon äro emellertid säkert vunna, och från Oregon profeteras att Montana, Norra och Södra Dakota nästa gång skola följa efter. Omkring $\frac{1}{4}$ af Förenta Staterna är nu fritt land, som vi se af den bifogade rösträttskartan, och likaså att alla de nya staterna utom Michigan gränsa direkt till stater, där kvinnor förut äga politisk rösträtt. På tal om rösträttskartan, har det förvånat mig, att ingenting nämnts om Nevada, som dels är en enklav mellan Kalifornien, Arizona, Utah, Idaho och Oregon, dels redan har partiell



kvinnorösträtt, men det finns förmodligen andra orsaker härtill, som icke omtalas.

Det har synt mig tillbörligt att ägna årets sista revy helt och hållet åt Förenta Staterna, hvars kvinnor hemfört årets största seger. Väl är icke den stora republiken på andra sidan världshafvet hvarken fullkomlighetens hemvist eller frihetens fullkomliga hemvist, som man så gärna ville tro, men säkert är att där kämpas både för fullkomlighet i vissa afseenden och för frihet. Och en sak till faller en utomstående i ögonen, de som ännu ej förstå annat än att ställa sig mot frihetens utveckling, synas ägna sina motståndare mera aktning och uppträda på ett humanare sätt mot dem än som emellanåt är fallet i de s. k. kulturstaterna i Europa. Och fullkomligt visst är det, att vi, kvinnliga suffragister, böra ge mycket intresse och stor tacksamhet åt Förenta Staterna, ty därifrån ha de kvinnor kommit, som haft energi, företagsamhet och begåfning nog att bilda den Internationella Alliansen och därmed samla de spirande rörelserna i några länder och gifva impulser åt andra att träda in i världsringen. Vi kunna aldrig nog ofta och nog eftertryckligt ropa namnen på Susan B. Anthony och Carrie Chapman Catt.

Till dessa två sluter sig rätt värdigt en tredje, ordföranden i Förenta Staternas L. K. P. R. Reverend Anna H. Shaw. Det är af vikt och värde att bemärka hennes ord angående en af orsakerna till de nyligen vunna segrarna. För alla dem som tro att införandet af K. P. R. sätter split mellan man och kvinna och för alla dem som tilläfväntars talat eller tänkt med någon bitterhet om männens makt och maktmissbruk är det af betydelse att lägga hennes ord på sinnet. Anna Shaw är en auktoritet, mot hvilken ingen som hört henne tala gärna opponerar sig. Hon anser att i mångt och mycket beror den lyckliga utgången på männens förändrade hållning, "hvilken i år inbegrep arbete för saken, icke blott afgifvande af röster för densamma."

Särskildt i New York syntes nyligen denna människens förändrade hållning i stark belysning. Män af alla politiska partier marscherade med i det stora fackeltåg, som hölls för att fira segrarna den 5 november, och Mrs Harriet Lardlaw har tillkännagifvit, att 83 medlemmar af Underhuset och 43 senatorer i staten New York ha förbundit sig att rösta och arbeta för en motion om K. P. R. vid nästa lagstiftande församling.

Ellen Wester.

Joh. Lundström & C:o A.-B.
Kungl. Hofleverantör.

1:ma Maskinkrossad Anthracit
Hushållskol, Cokes, Briketter.
Allm. Tel. 2288, 2249. Riks-Tel. 427, 9427.
Kontor: Skeppsbron 18.

Freja-Magasinet.
Specialaffär för Damartiklar.
18 Humlegårdsgatan 18
29 Drottninggatan 29

Till de moderata kvinnorna inom L. K. P. R.

Nedanstående diskussionsinlägg, af grevinnan Louise Stenbock vid Stockholms F. K. P. R:s sammanträde sistlidne 25 november i en för de moderata kvinnorna viktig fråga förmedlas härmed till vidare kretsar.

För hvarje dag som går dragas partibanden hårdare och hårdare, och hvarje kvinna som har politiskt intresse måste precisera sin ställning.

Här duger ej längre att säga: jag arbetar endast för kvinnans politiska rösträtt, den måste fram, oberoende af parti-program och dylikt. Så får inte en kvinna tänka, som har anspråk på att vara något så när mogen för denna rösträtt.

Detta tidens kraf har också fullt senterats af ledningen för L. K. P. R. Den har på ett särdeles distinkt sätt rättat sig efter konjunkturerna och tagit hänsyn till de olika partiernas maktställning i landet.

Ett sådant handlingssätt verkar naturligtvis något hänsynslöst vis-à-vis de oliktankande inom föreningen.

Men å andra sidan har det verkat väckande på en del kvinnor. Särskildt har detta varit fallet med de moderata kvinnorna.

Jag erkänner villigt, att vi varit den grupp af svenska kvinnor, som längst dröjt med att vakna, men nu ställa vi andra fordringar på oss själfva. Det går inte längre att bara sitta ner och fröjdas åt de arbetande rösträttskvinnorna. Vi ha börjat röra på oss inom och utom L. K. P. R., vi ha stött omkull gamla fördomar, diskuterat dagens frågor med i början motvilliga åhörare, fått de mest ovana familjefruar att yttra sig, bildat mer eller mindre privata klubbar och föreningar och t. o. m. kommit så långt, att det numera bland oss anses som en hederssak att begagna den rösträtt vi ha, nämligen den kommunala.

Då hände det högst egendomliga, att tidningen "Rösträtt för kvinnor" af d. 15 maj innehöll en artikel, där det påpekades fördelen för rösträttsfrågan af att de moderata kvinnorna lade ner sina röster vid landstingsmannavalen, när de uppsatta kandidaterna ej ha K. P. R. på sitt program.

Man skulle tro, att detta förslag endast vore ett förflutet ord, men ämnet återupptogs af fröken Anna Whitlock på Skånemötet i somras, och icke nog därmed utan förslaget återkom i "Rösträtt för kvinnor" d. 1 nov.

Visserligen uppträder det här i mycket hofsam form, såsom en ytterlighetsåtgärd, när intet annat medel kan gripas till.

Det måste i alla fall vara någon mening med detta, och frågan måste tagas upp. Här gäller att klargöra vår ställning inför dylika förslag.

På ett kvinnomöte i Viktoriasalen d. 3 sept. i år sade fru Tynæs från Norge att: "kvinnorna i hennes hemland visa stor politisk vakenhet och lifaktighet, och detta har ledt till att äfven högern upptagit allmän rösträtt för kvinnor på sitt program."

En sådan politisk vakenhet kan visas på mångahanda sätt. Men framför allt inte genom att öfverskatta sin egen betydelse inom sitt parti till den grad, att man inbillar sig att en handling af själfuppgifvelse skulle kunna skrämman nämnda parti till eftergifter i rösträttsfrågan.

För öfrigt skulle ett sådant företag inom männens högerorganisationer stämpas som enbart omoget och skulle för en del högerkvinnor bli en bekväm anledning att återfalla i den sömn de nyss blifvit väckta ur.

Nej, här gäller att till hvarje pris använda hvarenda röst vi ha, äfven om vi ej lyckas få en rösträttsintresserad individ vald.

I hvarje fall ge vi våra röster hälst åt dem som visa sig ha intresse för kvinnorörelsen i allmänhet.

Och sådana finns det godt om.

Men lägga ner våra röster nu, aldrig! Samma hänsyn, som vår ledning tagit till konjunkturerna och parti-ställningarna, samma hänsyn måste äfven vi moderata kvinnor taga.

Vi måste arbeta för kvinnans politiska rösträtt öppet och ärligt, utan att skada det parti vi tillhöra.

Det är genom att visa oss kunna sköta de rättigheter vi redan ha, som vi skola vinna männen inom vårt parti.

Det är en arbetsmetod, hvars frukter man ej genast ser, men den är desto säkrare, som den sporrar hvarje kvinna inom våra led att göra sig värdig den rösträtt vi begära.

Vi äro fullt medvetna om det svåra och maktpåliggande i detta vårt arbete, men — ju flera lifaktiga moderata kvinnor, ju flera rösträttsintresserade högermän få vi.

Det viktigaste skälet, som högermännen sätta upp mot K. P. R. är ju att de ej skulle få högerkvinnorna att begagna sin rösträtt.

Genom att arbeta vid männens sida och till fullo utnyttja de rättigheter vi ha skola vi bringa dem att lita på oss, äfven när det gäller den politiska rösträtten.

Sådant är vårt program inom L. K. P. R., och med den uppriktiga öfvertygelsen att de framlagda linjerna för vårt sätt att arbeta för kvinnans politiska rösträtt komma att vinna aktning inom rösträttsföreningen, uppmanar jag alla att så vidt möjligt stå kvar i denna förening, hvars mål vi med hela vårt hjärta längta efter.

Louise Stenbock.

f. Mörner.

Prenumerations å **DAGNY** sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.

Reumatisk värk.

I samma mån som den ene och andre lärt känna D:r P. Håkansson's Salubrin's smärtstillande och fördelande verkningar vid fall af yttre skador har Salubrin vunnit allt större användning mot reumatisk värk.

Obs! För det ifrågasvarande ändamålet användas värmande omslag med gummitaft på sätt som i bruksanvisningen säges, om Salubrinet skall kunna göra åsyftad verkan.

Barnens julböcker.

I.

Julskörden från Svensk Lärartidnings förlag är i år såsom alltid af rikaste och mest omväxlande art. Det är nu snart ett kvarts sekel förgånget sedan dess första lilla mysande jultomte gick ut på vandring till svenska hem och gjorde sig till barnens bästa vän hvar han drog fram. Han tog i ring med dem och sjöng: "Nu så ha vi julen här, julen i vår stuga", och han tog Carl Larssons hela ljusa barnskara till lekkamrater åt dem, och så slets man om den lille jultomten, och han märkte snart att han fick mera göra än han orkade med att sköta. Då han knogat ensam i fyra år tog han "Tummeliten" till sin vapendragare, och de små tättingarna sprungo så fort deras små ben hunno med, ur hus i hus. Men nu var det så — jag ber om ursäkt, men sagotonen vaknar till lif af sig själf — att de stora, som tagit till uppgift att berätta för de små, då de sågo hvilka goda budbärare både "Jultomten" och "Tummeliten" voro, oupphörligt ropade: "Ta med den här sagan också!", och så blef till sist bördan för tung äfven för de två, och de skaffade sig en liten fågel, på hvars vingar de lassade allt hvad de själva inte rädde med. Så flög "Fågel Blå" ut i världen, och barnen jublade och fängade den lysande fågeln hvar de kunde komma åt.

Men när Jultomten blef gammal, öfverlämnade han springet åt sin son och satte sig vid härden och berättade "Tomtefars sagor", och barnen slogo ring omkring honom, ty han var lika rolig att höra på som när han var ung och vig och for omkring som ett yrväder åt alla håll. Och så rik på historier var Tomtefar, att han till slut fann sig föranlåten att ge ut ett helt bibliotek, och så kom "Barnbiblioteket Saga" till stånd.

Så har med åren "Jultomtens" svit blifvit allt större, och i år förefaller den mera lysande än någonsin. Den lilla Jultomten själf uppträder i dubbelgestalt, först i praktkostym som lapp, och där för han oss med tillhjälp af Johan Tiréns trollstaf in i en kåta, där vid stockeldens sken små lappbarn med knäppta händer hålla kristendomslektion, medan ett par lapphundar helt vanvördigt hugga tänderna i en katekes — men äfven en julotta i Roslagen visar han oss, som med sin fagra stämning af julmorgonmystik kan tjusa både små och stora, sällsynt väl reproducerad, som den vackra bilden är. Men Jultomten i sin hvardagsid är inte heller att förakta. Först och främst kommer han bärande på en liten Lucia med julrosor i håret; som Jenny Nyström skänkt honom och som är så rysligt söt, som någonsin en flicka skulle kunna drömma sig sin bästa docka, och för öfrigt har han som vanligt mångt och mycket att bjuda på. Själva Selma Lagerlöf har inspirerats till en lång dikt om "Slätterkarlarna på Ekolsund". Carl Larsson bjuder på en liten förtjusande kulla, som fyra pojkar surra omkring. "Flugorna kring sockret" kallar han den intagande bilden, som nog kommer litet hvar af Jultomtens läsare att förstå det lifliga pojksurret. Bland illustrationerna märkas för öfrigt vackra prof på Gisela Trapps, Gerda Ti-

réns, Brita Ellströms och Louis Moes illustrativa förmåga. Den senares text till "Hvarför haren har klufven läpp" hör till en af dessa käckt berättade godbitar i äkta folkanda, som barn med förtjusning göra till sin egendom, kort sagdt, Jultomten häfdar sin gamla rätt till barnens kärlek, och mer till hans förtjänst torde ej kunna sägas.

Och "Tummeliten", ja han skäms inte heller för sig. Brita Ellström låter honom rida fram på en struts, i den djupa, varma, om gamla orientaliska mattor minnande kolorit, som denna konstnärinna älskar, en mycket tilltalande vignett, och man lider inte heller någon missräkning vid att vända bladen.

Först bjuder Anna Wahlenberg på "Kärrfruns kalas", en rolig trollsaga framförd med den äkta sagostil, som denna författarinna har till sitt förfogande, och mycket tilltalande illustrerad af Gisela Trapp. Därefter följa två vackra bilder af Fanny Brate: "Margits docker" i mycket fina färger, som dock i reproduktionen ej synes mig ha kommit fullt till sin rätt. Äfven detta häfte innehåller en helsidesbild af Johan Tirén, en sommarbild: "Kasta smörgås". Kommer så slutvignetten, en liten glödröd flicka af Jenny Nyström, mera lefvande söt än de flesta af hennes gestalter. Och då Tummeliten dessutom bjuder på en ny sång af A. T. i den omtyckta Sjung-med-oss-mamma-stilen, kan man väl säga att en så lysande valuta för femton öre, som man med detta häfte erhåller, torde vara svårt att finna maken till.

Bland Fågel Blås brokiga gåfvor är främst att nämna Helena Nybloms förtjusande saga: "Trollet Bradalba och prinsessan Janina". Ett rätt roligt lustspel, "Det kan jag väl också göra", skildrar en skrytsam pojkes fiasko, ett nytt prof på Algot Sandbergs egenskap af tusenkonstnär. Intagande är Jeanna Oterdahls dikt "Elin", om äfven gjord efter Karlfeldtsmönster, och en rolig visa både hvad ord och melodi beträffar har Helge Sandberg gifvit sjungande barn, det är bara synd att den går ända upp till f. Fågel Blå har lämnat en del småpaket till "Titteli-Ture", som rider på en liten hund. Man får inte begära för mycket af den lille parveln, hon representerar endast ett tilläggshäfte och ett inköpsvärde af femton öre, och i betraktande därpå får man ha respekt för Titteli-Tures förmåga. Rikast af allt har dock Barnbiblioteket Saga blifvit riktadt. Och återigen är det Helena Nybloms namn, som här lyser främst af alla. Denna vår geniala sagodiktarinna har med de "Sagospel" hon här skrivit fyllt en brist i vår barnkammarlitteratur, som säkerligen varit mycket kännbar för de små. Ty finns det någonting, som barn ha större glädje af än att spela teater, och finns det någonting mindre än teaterstycken möjligt att rå med för barnakrafter. Men Helena Nybloms sagospel skola vandra från barnkammare till barnkammare och med jubel spelas af tusen sinom tusen barn. "Askungen" och "Snöhvit" och "Prinsessan Törnrosa", de gamla kära gestalterna, som man läst och kanske sett på teatern någon gång, nu bli de barnens. Nu kunna de bjuda sina mammor och pappor och tanter och farbröder att se på hur de spela dem själva, och det



H. M. Drottningens Hofleveratör

J. F. Holtz

Brunkebergstorg 5

St. Nygat. 35 --- Sturegat. 8

Stockholms Specialaffär

för GARNERINGSARTIKLAR

Ständigt nyheter

är det underbara med Helena Nybloms diktarskap att hvad hon ger är lika roligt för stora som för små. Helena Nybloms sagospel blir säkert en af julens käraste och mest eftersökta böcker.

En mycket rolig äfventyrshistoria är äfven Mark Twains "Prinsen och Tiggargossen" i ovanligt lyckad bearbetning återgifven af Hugo Gyllander. Om jag inte minner mig har äfven Helena Nyblom en gång betjänat sig af denna idé: prinsen och tiggargossen, som byta roller. Det är mycket lustigt och spännande att följa den stackars prinsens irrfärder långt från tronen med den allvarsamma inblicken i olycka och förtryck, som han aldrig haft en aning om, och den stackars tiggargossens tafatta figur som tronpretendent. Det är en bok, som kommer att slukas af alla barn, flickor och gossar, kanske främst de senare, och den komma de att ha både nöje och nytta af att läsa. Men Saga består sig med icke mindre än två tilläggsböcker, en friskt berättad skildring från vildmarks- och nybyggarlif i Minnesota, af Ina Stockenstrand, under titeln "Sagas julbok", och sist men icke sämst: "Silfverhvit", ett häfte mycket roliga hinduiska folksagor, samlade och översatta af Karin Lidforss-Jensen och inspirerad och tilltalande illustrerade af Edvard Berggren.

Ja, så har af den lille "Jultomtens" vandring genom åren vuxit fram en jullitteratur, utan hvilken skimmeret från granen skulle lysa mattare i många barns ögon — det är sant, ett litet blad är ännu att omnämna, ett särtryck af den roliga visan om Bonden och kråkan till Elsa Beskows illustrationer, med ord och musik satta både för kör och solo. Som sagdt, mer än någonsin och på ett i allo sitt rykte värdigt sätt har Svensk Lärartidnings förlag sört för att barnkammarpubliken ej skall upphöra att hänga näsan öfver boken efter jul, fast de ha lof — det som är roligt tar ju ingen frivilligt lof ifrån.

S. E.

Notiser.

Alingsås första kvinnliga stadsfullmäktige. Första lärarinnan vid Alingsås samskola, fröken Louise Lindstedt, har efter verkställd ny sammanräkning af röster inträdd såsom stadsfullmäktig efter från orten nu afflyttad ordinarie ledamot. Fröken Lindstedt var uppförd på högergruppens lista.

Ledigt stipendium. Det Whitlockska studiestipendiet, kr. 200: —, kan intill den 15 dec. sökas hos Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse. Stipendiet är afsedt för varande eller blifvande lärarinnor. Se vidare annonsen å sista sidan.

Annonsera i DAGNY!

Änkorna.

Intressanta siffror.

Ur de omfattande statistiska utredningar, som verkstälts för ålderdomsförsäkringskommittén och nu publicerats i en diger volym, få vi här meddela några sifferuppgifter, som i all sin torrhet tala ett mera gripande språk än långa patetiska utgjutelser.

Vid 1908 års ingång funnos 75,433 änkor öfver 60 år, hvilka upptagits som "understödda". Hela antalet änkor öfver 60 år var enligt kommittén 133,279 således blott 57,846 änkor, icke ens halva antalet, hvilka existera utan understöd. (Dessa sifferuppgifter omfatta dem, för hvilka "användbara" uppgifter finnas; om ytterligare 12,063 änkor finnas "oanvändbara" uppgifter).

Af de 125,946 änkor öfver 60 år, om hvilka uppgifter rörande arbetsförmågan finnas, äro blott 15,710 upptagna som "fullt eller nästan fullt arbetsföra"; 56,372 äro "endast delvis arbetsföra", och 53,864 äro "alldeles eller nästan alldeles arbetsoförmögna".

Äktenskapet som försörjningsanstalt erbjuder synnerligen klena garantier.

Föreningens för svensk hemslöjd årsmöte och utställning.

Föreningen för svensk hemslöjd hade tisdagen den 26 nov. ordinarie sammanträde i Stockholm under prins Eugens ordförandeskap. Den för år 1913 föreslagna inkomst- och utgiftsstaten på 20,800 kr. godkändes. I densamma ingår som inkomst det af staten beviljade anslaget på 15,000 kr.

Som fröken Lilly Zickerman af sjukdom var förhindrad hålla det af henne utlofvade föredraget, talade fru Wærn-Bugge öfver ämnet: Hemslöjd och folkuppföstran.

Föreningens utställning af möbeltyger, draperier och sammandragningsgardiner är särdeles rikhaltig. Särskildt förtjäna möbeltygerna framhållas såsom vackra och praktiska. Materialet är linne och bomull, färgerna diskreta och satta med tanke på olika träslag, mönstren komponerade för varierande möbeltyper. Det finns bl. a. imitationer af gammal-fransk kretong, för gustavianska möbler, tunga, allvarliga typer för gammaldags salongsmöbler, lätta ljusa linneväfnader för flickrumsmöbler.

I sammandragningsgardiner och draperier är ett nytt och lyckadt experiment gjordt med dekorativa draperier i bomullens billiga material.

Prenumerera på DAGNY!

:: Nya A. B. Svensk Konstslöjduitställning ::

Stockholm, 3 Norrlandsgatan 3

S. GIÖBEL

Allm. Tel. 55 81 :: Rikstel. 97 26

Konsthandverk såsom Väfnader, Broderier, Möbler m. m.

Litteratur.

Miserere. Skri ur barnahelveten. Af *Elf Norrbo*. Ahlén & Åkerlunds förlag, Göteborg.

Den samling skisser Elf Norrbo här kommit med hör minsann inte till nöjeslitteraturen. Det är som om författaren med sitt "miserere" — i förtviiflan öfver människornas lomhördhet — använde det enda återstående medlet för att ruska upp sofvande samveten och kalla hjärtan. Och han slår upp dörrarna på vid gavel till dessa mörksens boningar, där de omänskligaste af alla ogärningar dagligen begås utan straff och dom — till de utackorderade barnens hemvist. Det människorna ej ha förmåga att uppfatta med hörseln — det måste de se, om det skall blifva till någon hjälp för detta slags samhällsönda, som först under senaste tider blifvit uppmärksammat och gjorts till föremål för undersökningar.

Utan tvifvel är det närmast de uppseendeväckande vanvårdsmålen i Malmö och förspelen till dem, som inspirerat författaren till en del af hans berättelser. Och de interiörer han här kort och kraftigt målar med starka och levande färger bli under hans hand till hela kapitel ur det lidandets historia, hvarom de utomstående ha så liten kännedom.

Men det är inte endast barnaödena hos våra s. k. "änglamakerskor", som vi här ställas ansikte mot ansikte med, utan någon som helst dämpad belysning eller hån-synstagande för våra ömtåliga nerver.

Elf Norrbos medkänsla räcker till för andra också, och hans "miserere" riktas mot alla dessa sorgliga och människo-ovärdiga förhållanden, som — framtvingade af ansvarslöshet, njutningslystnad och hjärtlöshet — bära ansvaret för de många fysiskt och psykiskt vanlottade barn, som lida och kvida här på jorden. Så ger han här bland annat ett par korta verklighetsskildringar, som böra vara af lika god effekt som långa afhandlingar i ras-hygien. Nu kan det ju tyckas, som om detta slags ämnen snarare borde behandlas just i form af afhandling eller fackskrift, och inte göras till skönlitteratur. Här om äro nog tankarna delade — och ser man hufvudsakligen på syftet, är det ganska säkert, att den skönlitterära formen finner flera läsare, hvarigenom större kunskap och kanske äfven djupare medkänsla väckes.

Hvad nu särskildt denna bok angår, så har författaren i de flesta af skisserna lyckats göra ämnet så litterärt njutbart som möjligt. Och, när man ryser tillbaka för de oskyldigt lidna plågorna, sker inte detta, emedan de skildrats sensationellt motbudande, utan därför att man känner, att allt här är så som lifvet i all sin obönhörliga grymhet ter sig — sådant som vi människor gjort det till.

I synnerhet de tre bitarna "Om de vetat", "Stenkol" och "Lakgubben" äro verkliga små pärlor af ypperlig och fin skildringskonst.

Härmed vill jag dock ej säga, att allt är lika berömvärdt. Ett par af skisserna, t. ex. "En gammal man", "En moder" och "Hvarför", äro betänkligt svaga

i kompositionen, under det att ett par andra delvis utmärka sig för ett onödigt rått uttryckssätt och utan tvifvel skulle varit af lika stark verkan, om språket varit mindre groft understruket.

En annan sak, som också är mindre tilltalande, är bokens underrubrik. Det verkligen stilfulla titelbladet skulle ha gjort sig bra mycket bättre, om där stått endast "Miserere" — ett ord, som härvidlag säger allt.

Det följande, "skri ur barnahelveten", är en smaklöshet, som hör hemma i kolportagelitteraturen.

Trots här vidrörda svagheter kan dock denna Elf Norrbos varmhjärtade bok i flera afseenden betraktas som ett framsteg. Stilen är jämnare än förut och lider ej af den korthuggenhet, som i föregående arbeten hotat att bli till manér. Samtidigt lägger man märke till huru som här utan stora åthäfvor når en stark verkan och alltmer begynner närma sig detta konstnärligt måttfulla, som hör till en författares mest eftersträfvansvärda dygder.

Med de förtjänster, som denna bok äger, bör den komma att bli läst — och läst med eftertanke inom vida kretsar.

M. R—M.

Dikten och diktaren. Af *Ewert Wrangel*. C. W. K. Gleerups förlag, Lund.

Det svenska folkets läslust har ju stigit ofantligt på de senaste decennierna, och glädjande nog är det ej endast de minst värdefulla böckerna, som vunnit större spridning, utan äfven vår ädlaste skönlitteratur, biografiska verk, historia, litterära essayer o. s. v. Undertecknad har flera gånger förut varit i tillfälle att påpeka hur betydelsefullt det är för inträngandet i och förståelsen af diktens värld att ej fördjupa sig enbart i skönlitteraturen själf, utan att äfven, jämsides med studiet af denna, odla litteraturhistorien, den litterära biografien och essayen. Det finns emellertid ännu ett slags hjälpkällor af ovärderlig nytta för genomträngandet af diktens skönheter, och det är språkfilosofernas och estetikernas arbeten. Hvilket blixtljus faller där t. ex. icke öfver en betydelsefull sida i den Almquistiska psyken genom Ruben Bergs studie öfver författarens sinnesanalogier! Och hur mycket närmare diktens egen genius föras vi icke genom Hans Larssons själfulla "Poesiens logik".

För några veckor sedan publicerades professor Ewert Wrangels "Dikten och diktaren". Detta är mig veterligen det första mera fullständiga och moderna svenska arbete, som ger en systematisk framställning af diktens estetik. Man skall ej hos Wrangel tjusas af det utsökta, själfulla behag, som gör hvarje sida hos Hans Larsson till en konstnjutning, ej heller af den diktarens egen förtrollande genialitet, som skapat skalden Levertins essay öfver skalden Bellmans "Fredmans epistlar". Klar, utredande, klok och vederhäftig är den Wrangelska boken i första rummet. Dess synvidd spänner öfver såväl vår allra nyaste som vår äldre, "klassiska" vitterhet, och allt är behandladt med litteraturhistorikerns lärdom och estetikerns fint odlade smak. Det i en viss riktning starkt ut-



"Louis" Silfverpulver,
"Louis" Nickelpulver,

som försilfrar koppar, mässing, brons och nysilfver, - -
som försilfrar järn, stål, britannia, alpacca och nickel - -

säljes numera i flera speceri-, färg-, järn- och bosättningsaffärer i alla stadsdelar. Partilager hos **Elling Svendgaard**, Linnégatan 50. Riks 3405.

präglade poetiska temperamentet, som t. ex. förlänar den Levertinska litteraturkritiken dess charm men på samma gång anger dess begränsning, finnes ej i denna lugna, objektiva bok. Men i stället är den genomträngd af intuitiv förståelse för sanningen i den tanke, som vunnit sin klassiska form i Tegnér's kända: "I många former trifs det sköna, och skönt är allt, som snillrikt är."

För den, som tror att estetik är något som ligger öfver vanliga bildade människors fattningsförmåga, vill jag till sist påpeka, att Wrangels arbete är i högsta grad allmänbegripligt hållet. Och det har mycket att ge, ej blott åt estetikens adepter utan åt lite hvar af dem, som älska de analyserande och klaggörande ströftågen in i diktens riken.

Susy Silfverbrand-Erikson.

Jenny. Roman af *Sigrid Undset*. Aschehoug & C:o, Kristiania 1911.

Sigrid Undset debuterade 1907 med boken "Martha Oulie". I snabb följd har hon sedan gifvit ut "Den lyckelige alder" 1908, "Viga Sjol og Vigdri" 1909, "Ungdom" 1910, "Jenny" 1911.

Hennes utveckling har gått i en kurva, redan helt ung ville hon bli målarinna, men då omständigheterna förbjödo detta, måste hon söka anställning på kontor, och i tio år innehade hon plats som stenograf och tysk korrespondent. De konstnärliga anlagen blevo stympade och nekade utveckling, men de förkväfdes icke. Fröet var lagdt i jorden. En dag skulle det spränga sitt skal, och plantan skulle bryta sig väg fram i ljuset.

Sigrid Undset är född i Kristiania 1882, fadern var arkeologen Ingvald Undset. Efter faderns död, hon var då elfva år, blef familjen nödsakad att flytta till de billigare kvarteren i stadens utkant, där, som hon själf säger, "alting var smaat, trangt og fattigt", — och det var i denna miljö hon i den ålder, då man är mottagligast, fick sina väsentligaste intryck. Tidigt har hon fått göra bekanskap med lifvets allvar och vedervärdigheter, man märker det äfven på den här och där frambrutande bitterheten och på den skälfvande ironien i hennes stil.

Småningom ljusnade det likväl, efter utgifvandet af "Den lyckelige alder" får hon ett stipendium, och detta i förening med hennes böckers framgång sätter henne i stånd till att helt ägna sig åt författarverksamhet. Efter resor i Tyskland, Frankrike, Italien har hon under ett längre uppehåll i Rom skrivit romanen "Jenny".

Boken är en konstnärsroman om en norsk målarinna, som går under på grund af en egenartad läggning i sin natur. Efter att i många år ha varit lärarinna får Jenny Winge ett arf, som sätter henne i stånd att fara till Rom och börja måla. Hon förefaller att vara en på samma gång sund och stark människa, lycklig i ett framgångsrikt arbete, omtyckt och eftersökt, öfverlägsen och säker, ända intill det ögonblick kärleken klappar på hennes dörr.

Jenny Winges lif förllyter lugnt, klart och målmedvetet ända till det ögonblick Helge Gram bekänner sin

kärlek till henne. Helge Gram förefaller att vara en helt vanlig och obetydlig typ för en ung man, den sorten, af hvilket det går tjugofyra på dussinet. Jenny har så länge "gått och väntat på kärleken" — "väntat på sin stora upplevelse i kärleksväg", hon är tjugoåtta år och är ännu obevandrad i kärlekens fraseologi. Gram är en hygglig ung man, han blir kär i henne — sedan han först svärmat för Francesca, en af Jennys målarkamrater, hvars porträtt är gifvet med säker psykologisk skärpa — och då hon känner sig ensam, de andra ha ju hvar för sig funnit någon att älska, så låter hon hänföra sig och förlofvar sig med Helge Gram. — Jenny Winge, som syns vara så förståndig och ha ett så sundt omdöme — inför sig själf står hon oskyddad, värnlös och viljelös —, kan ej försvara sig mot sitt eget väsens högst bisarra irring. Återkommen till Kristiania införes hon i Helges föräldrahem, ett sannskyldigt Strindbergshelvet af det dämoniska slaget och skildradt med frenetisk kraft. När hon ser Helge i denna omgivning, brister modet hos henne, en uppgörelse äger rum och förlofningen brytes. Under tiden, medan förbindelsen ännu varar, har hon mottagit Helges far på sin ateljé. Nedtryckt af sitt olyckliga äktenskap och af ofriden i hemmet drages han till sonens fästmö och kommer till henne för att söka någon stunds tröst och ro. Efter Jennys brytning med Helge bjuder han henne sin kärlek, då han lärt att älska henne. Och här står Jenny Winge vid vägskalet och råkar in i det vildsnår, dit passionen kan föra en människa; men hvad — annars? Ensamheten—? Är det möjligt? Men hvarje dag kan medföra en omläggning af ett människoöde, och nu börjar för Jenny en kamp — en underlig kamp på det plan, dit författarinnan med järnhård skonlöshet förvisat henne, såsom varande hennes enda plats, och här synes hennes öde glida ut i det omöjliga. Och hon slutar sitt lif för egen hand. Förf. säger på ett ställe: "Hvis man ikke kan træne sin vilje til at beherske sine stemninger og drifter og denslags, hvis man ikke længer er herre over sig selv, gjør man bedst i at skyte sig". — Dessa ord kunde sättas som motto på "Jennys" titelblad.

*

"Jenny" är en mer än vanligt sorglig historia om ett — öfver det vanliga ställdt — tragiskt kvinnoöde, och det är ytterst sällan, hos våra kvinnliga skribenter förekommer det aldrig, som man får läsa en så ärligt och allvarligt skriven berättelse. Visserligen är det någonting hänsynslöst öfver Sigrid Undsets bok. Full af indignation skonar hon inte kvinnorna, vare sig i deras svagheter eller i deras fel, som under hennes hand bli bjärt lysande, och det är med en dyster och ihärdig samvetsgrannhet hon upprullar det drama i svart, som hon framställer i romanen "Jenny". Hon skönmålar inte och förgyller ingenting, och det är en ohygglig luft, som slår emot en ur den digra volymen.

Denna hänsynslösa uppriktighet skall stöta många ifrån henne, men de finnas väl också, som skola förstå henne och som skola sätta värde på hennes oförfärade ärlighet. Och det som hon — så lidelsefullt behärskadt —

LIFRÄNTOR

fördelaktigast för damer hos

VICTORIA ZU BERLIN

Kontinentens största lifförsäkringsbolag.

Kontor: Drottninggatan 5 (f. d. Skånebankens hus) Stockholm.

Arbeta för Dagny

genom att gynna dess annonsörer

lägger in af sig själf, af sitt eget jag i berättelsen är det, som kommer att afgöra dess betydelse och som kommer att gifva boken dess tunga vikt af mänskligt dokument.

Maria Jouvin.

Från allmänheten.

Till Redaktionen af Dagny.

Vördsamt anhålles om plats för följande rader:

Med anledning af en anmälan af romanen Sveaborg i Eder ärade tidning tar förf. sig friheten invända, att pressens s. k. förkastelse om öfver ifrågavarande bok icke varit så enhällig att icke Aftonbladet, Stockholms-Tidningen, Göteborgs-Posten, Göteborgs Morgonpost och Idun uttalat sig i fullkomligt motsatt riktning för att nu endast taga exempel bland de mera framträdande pressorganen.

Vidare vågar förf. uttala en gensägelse mot påståendet att erotiken skulle vara det enda skäl, som boken ger till kvinnornas deltagande i Sveaborgs-tragedien. Det framhålls nämligen tvärtom tydligt att Helena Reuterskjöld sedan sin tidigaste ungdom stod under inflytande af medlemmar i Anjala-förbundet, och beträffande den befogenhet en skriftställarinna kan äga eller icke äga att syssla med ett ämne som detta. må det tillåtas mig att göra en fråga. Är det i alla afseende förkastligt att söka en psykologisk förklaring till dessa kvinnors handlingssätt i stället för att låta faktum förbli en gåta, och skulle en författarinna icke vara i sin goda rätt att söka kasta ljus öfver ögonblick i det förflutna, då de handlande personerna — låt vara att de icke förtjäna en skymt af förskoning eller sympati — stå så klara för hennes inre syn som Helena stod för min?

Helsingfors den 30 nov. 1912.

Jane Gernandt-Claine.

Föreningsmeddelande.

Föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Strömstad hade torsdagen den 28 nov. årssammanträde under fru Trina Hanssons ordförandeskap. Första ärendet som behandlades var förslaget från Centralstyrelsen att under 1913 insamla namn å petitionslistor från de kvinnor som önska politisk rösträtt. Förslaget tillstyrktes enhälligt.

Härefter valdes till ledamot i centralstyrelsen fröken Ingrid Nilsson med fru Trina Hansson som suppleant. Styrelsevalet för 1913 utföll så att den nuvarande styrelsen omvaldes, nämligen: fru Trina Hansson, ordf., fröken Frida Kläth, v. ordf., fröken Thyra Johansson, sekreterare, fröken Gurli Jacobsson, v. sekr., fru Amanda Hauge, kassör, samt suppleanter fru Blända Hålkedal och fröken Maria Karlsson.

Till revisorer af föreningens räkenskaper omvaldes frökn. Ingrid Grönvall och Ruth Berg samt till pressombud fröken Hilma Normann.

Insänd litteratur.

Wahlström & Widstrand, Stockholm: **Ransäter.** Värmländska släktminnen från adertonhundralets förra hälft. Upptecknade af *Lotten Dahlgren*. Fjärde upplagan. — **Ur Hägersviks krönika.** Af *Sture Stig*. — **Ur andens värld.** Af *J. Brierley*. Bemyndigad öfversättning af *August Carr*. — **Martina von Schwering, snillenas förtrogna.** Af *Ewert Wrangel*. — **Amiral Carl Tersmedens memoarer.** Från kadettåren. Utgifna of *Nils Sjöberg*. — **Saga och sång.** Nya dikter af *Johan Bergman*. Tredje samlingen.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Sverges medeltidssagor.** Berättade för barn af *Henrik Schück*. Med teckningar af *V. Andrén*. Andra samlingen. Andra upplagan — godtköpsupplaga.

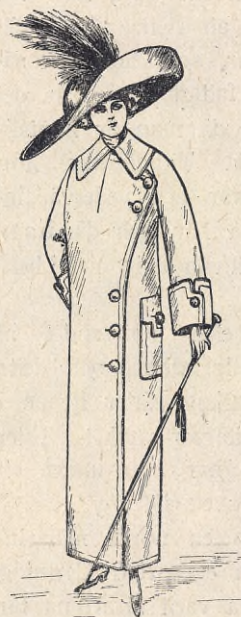
P. A. Norstedt & Söner, Stockholm: **Minnen.** Af *Fritz von Dardel*. Tredje delen. 1866—1870. — P. A. Norstedt & Söners ungdomsböcker. 119. **Lady Noggs som medlare.** Af *E. Jepsen*. Bemyndigad öfversättning från engelskan af *Ingrid Törngren*. — 120. **Majs pensionsår.** Berättelse för unga flickor af *Ebba af Sillén*.

Lars Hökerbergs förlag, Stockholms: **Läkarebok för alla.** Populär hälso- och sjukvårdslära af med. dr *E. W. Wretling*. 1912—1913 års delvis omarbetade, fullständiga upplaga. Häft. 1.

Folkskolans Barntidnings förlag (Stina Quint) Stockholm: **Julklappen 1912.** 20:nde årgången — **Guldslottet.** Barnens julbok N:o 14 — **Tummetott.** Tilläggshäfte till Guldslottet. — **Lilleputt.** Barnens lilla julbok 1912 N:o 10. — **Rosengull.** Tilläggshäfte till Lilleputt. — **Trisse.** Barnens lilla julklapp 1912. N:o 6.

Wilh. Siléns bokförlags-A-B, Stockholm: **Matlagning i papperspåsar.** Af *Vera Serkoff*. Bemyndigad öfversättning och bearbetning af *Kerstin Wenström*.

Hjalmar Petersson & C:o, Karlstad (Seelig & C:o i distribution): **Karlstads stifts julbok.**



ULSTRAR

enligt vidstående cliché

af

prima engelskt ulstertyg

Kr. 45:—

AKTIEBOLAGET

NORDISKA KOMPANIET

STUREPLAN.

